

**SGB
Bank Spółdzielczy
w Kowalewie Pomorskim**

Informacja

**z zakresu profilu ryzyka, funduszy własnych,
wymogów kapitałowych oraz polityki w zakresie
wynagrodzeń**

**Banku Spółdzielczego w Kowalewie Pomorskim
według stanu**

na dzień 31.12.2017 roku

02 maja 2018 rok.

I. WSTĘP

- 1) Niniejszy dokument stanowi realizację „Polityki informacyjnej w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczym w Kowalewie Pomorskim” oraz wprowadzenia następujących zapisów :
- 2) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) n 648/2012 (CRR);
- 3) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (CRD IV).
- 4) Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji;
- 5) Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28 maja 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat przestrzegania przez instytucje wymogu w zakresie bufora antycyklicznego, zgodnie z art. 440 CRR;
- 6) ustawy Prawo bankowe;
- 7) uchwały KNF w sprawie dotyczącej szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (wraz z późniejszymi zmianami) – w zakresie w jakim ta uchwała nie jest sprzeczna z przepisami wymienionymi w pkt 2)-6).
- 8) Bank w zakresie ujawnianych informacji nie stosuje pominięcia informacji uznanych za nieistotne, zastrzeżone lub poufne.
- 9) Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych, lub w złotych przy prezentowaniu bardziej szczegółowych danych.
- 10) Informacje prezentowane są w formie papierowej we wszystkich placówkach Banku i w Centrali Banku przy ul. 1 Stycznia 14 w godzinach pracy oraz na stronie internetowej www.bskowalewo.pl
- 11) Bank Spółdzielczy w Kowalewie Pomorskim działa jako spółdzielnia o numerze KRS 0000153831 zarejestrowany w Sądzie Rejonowym w Toruniu VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego i jest zrzeszony od 2002 r. w SGB-Bank S.A. w Poznaniu i razem z nim współtworzy Spółdzielczą Grupę Bankową.
W 2017 roku Bank Spółdzielczy w Kowalewie Pomorskim prowadził działalność w ramach jednostek organizacyjnych zlokalizowanych w następujących placówkach województwa Kujawsko -Pomorskiego:
 - w Centrali Banku w Kowalewie Pomorskim przy ul.1 Stycznia 14,
 - w Oddziale w Kowalewie Pomorskim przy ul.1 Stycznia14,
 - w Oddziale Radomin, Gmina Radomin, Powiat Golub-Dobrzyń ,
 - w Oddziale Radziki Duże, Gmina Wąpielsk, Powiat Rypin,
 - w Punkcie Kasowym w Kowalewie Pomorskim ul. Plac 700-Lecia 14,
 - oraz w Punkcie Kasowym w Wąpielsku Gmina Wąpielsk, Powiat Rypin.

Działalność operacyjna prowadzona jest także za pośrednictwem bankowości

internetowej oraz sieci bankomatów.

12) Bank w niniejszej informacji przedstawia dane z zakresu:

- Zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- Funduszy własnych,
- Wymogów kapitałowych,
- Polityki wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze.

13) Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- Metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- Metodę podstawowego wskaźnika BIA w zakresie ryzyka operacyjnego,
- Bank nie prowadzi działalności handlowej,
- Bank nie prowadzi działalności w walutach obcych,
- Bank nie korzysta z technik redukcji ryzyka kredytowego.

II. CELE I STRATEGIE ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RODZAJAMI RYZYKA

1. Strategie i procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i sposoby ich realizacji Bank określił w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kowalewie Pomorskim” wprowadzoną Uchwałą Nr 72/2016 w dniu 14.12.2016 roku przez Zarząd Banku i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku Uchwałą nr 25/2016 w dniu 14.12.2016 r. wraz ze zmianami.

„Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kowalewie Pomorskim” jest powiązana również ze „Strategią zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Kowalewie Pomorskim”, wprowadzona Uchwałą Zarządu Banku Nr 75/2016 w dniu 14.12.2016 r. i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Uchwałą nr 26/2016 w dniu 14.12.2016 r., a także z Zasadami w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku.

Zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych Banku, realizowane jest na podstawie pisemnych procedur wewnętrznych zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka. Procedury, o których mowa powyżej podlegają okresowym przeglądom celem dostosowania ich do profilu Banku oraz zmian otoczenia prawnego i ekonomicznego, ponadto Bank dokonuje regularnych przeglądów procedury i procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, w celu zapewnienia, że proces ten jest kompleksowy i odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności Banku.

W ramach stosowanych procedur zarządzania ryzykiem Bank wprowadził w formie pisemnej, w szczególności:

- 1) w zakresie ryzyka kredytowego i koncentracji:
 - a) Politykę kredytową,
 - b) Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - c) Zasady zarządzania ryzykiem koncentracji,
 - d) regulację dotyczącą zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
 - e) Zasady zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;

- 2) w zakresie ryzyka stopy procentowej: Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
 - 3) w zakresie ryzyka operacyjnego:
 - a) Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - b) Procedurę powierzania czynności podmiotom zewnętrznym (outsourcing),
 - c) regulacje dotyczące planów utrzymania ciągłości działania,
 - d) Politykę kadrową,
 - e) regulacja dotycząca zasad opracowania i wprowadzania regulacji wewnętrznych,
 - f) Zasady przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
 - g) regulacje dotyczące bezpieczeństwa informatycznego i danych osobowych;
 - 4) w zakresie ryzyka płynności: Zasady zarządzania ryzykiem płynności;
 - 5) w zakresie ryzyka braku zgodności: Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 6) w zakresie ryzyka kapitałowego:
 - a) Strategia zarządzania i planowania kapitałowego,
 - b) Zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (I filar),
 - c) regulację szacowania kapitału wewnętrznego (II filar).
- Ponadto Bank wprowadził regulacje w obszarze:
- 7) zarządzania, w szczególności:
 - a) Zasady polityki informacyjnej,
 - b) system informacji zarządczej,
 - c) Politykę zmiennych składników wynagrodzeń;
 - 8) ryzyka biznesowego, w szczególności:
 - a) Procedurę planowania,
 - b) Zasady wprowadzania nowych produktów.
- 9) Bank wprowadził do systemu zarządzania ryzykiem elementy zarządzania ryzykiem wynikającym ze zmian warunków makroekonomicznych.
 - 10) Ze względu na szeroki zakres oraz pracochłonność przeprowadzenia pełnego procesu zarządzania ryzykiem zmian warunków makroekonomicznych, część zadań w tym zakresie realizuje bank zreszający.
 - 11) Zarządzanie ryzykiem wynikającym ze zmian warunków makroekonomicznych składa się z następujących etapów:
 - 1) w banku zreszającym została opracowana metodologia przeprowadzania analizy zmian w otoczeniu makroekonomicznym, na bazie której prognozowane są parametry makroekonomiczne na okres kolejnego roku obrachunkowego;
 - 2) na podstawie kolejnych czynności i w oparciu o prognozowane wskaźniki makroekonomiczne bank zreszający dokonuje prognoz wskaźników mikroekonomicznych;
 - 3) wyniki przeprowadzonych prognoz Bank otrzymuje od banku zreszającego – w wariancie najbardziej prawdopodobnym - centralnym i wariancie skrajnym;
 - 4) wykorzystując otrzymane prognozy wskaźników, Bank przeprowadza (bez konieczności opracowywania nowej metodologii) pomiar wpływu zmian tych wskaźników na poszczególne rodzaje ryzyka;
 - 5) pomiar, o którym mowa w pkt 4, dokonywany jest w ramach testów warunków skrajnych; jego opis został zawarty w każdej procedurze dotyczącej zarządzania poszczególnym rodzajem ryzyka bankowego.

Bank wyznacza zadania priorytetowe w realizacji celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem oraz określonych w politykach i planach krótkoterminowych. Priorytetowy charakter zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku wynika z konieczności dostosowania wewnętrznych procedur i regulacji zarządzania Bankiem do wymagań Uchwał UKNF oraz o Rozporządzenia Parlamentu Rady (UE) 575 z dnia 26

czerwca 2013 roku wraz ze zmianami, zapewniające skuteczne i ostrożne zarządzanie bankiem oraz podział obowiązków w ramach organizacji Banku.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych, ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności operacyjnej i kontrolowaniem ryzyka.

W celu przeprowadzania procesów wymienionych w ust. 1 realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy: dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

Bank zarządza rodzajami ryzyka, uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.

Bank zalicza następujące rodzaje ryzyka za istotne:

- 1) ryzyko kredytowe (w tym EKZH, DEK),
- 2) ryzyko koncentracji,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) ryzyko płynności,
- 5) ryzyko stopy procentowej,
- 6) ryzyko kapitałowe,
- 7) ryzyko braku zgodności.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

1. procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem,
2. identyfikacja, pomiar i monitorowanie,
3. system limitów ograniczających ryzyko,
4. system informacji zarządczej,
5. odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Ryzyko kredytowe.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych¹ w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 2%.
- 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych² od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30%;
- 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

¹ Według wartości bilansowej brutto.

² Według wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek.

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym;
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym³;
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 65% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania⁴.

Ryzyko koncentracji.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
- 2) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;

Ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH).

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie zapewniającym realizację celu wynikającego z § 18 ust.1 pkt.3;
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 70% ich udziału w portfelu kredytowym.

³ Aktywa o charakterze bankowym stanowią aktywa, nie wynikające z działalności handlowej (zgodnie z definicją zawartą w art. 92 CRR).

⁴ Definicja portfela została określona w zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec:
 - podwyższeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska,
 - obniżeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 50 tys. mieszkańców,
 - pozostają bez zmian – w pozostałych przypadkach;
- 2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
 - a) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;
 - c) wskaźniki wymienione w lit. a-b ulegają obniżeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 20 lat, a w przypadku kredytów mieszkaniowych 25 lat;
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych i rolników, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości rolnych i mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 25 lat;
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
 - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 20% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych;

Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK).

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 3 % całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 5% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 7 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) wskaźniki wymienione w lit. a-c mogą ulec:
 - podwyższeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska,
 - obniżeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat, lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 50 tys. mieszkańców, lub zdolność kredytowa klienta, który nie współpracował z Bankiem została oceniona na podstawie oświadczenia,
 - pozostają bez zmian – w pozostałych przypadkach;

Ryzyko operacyjne .

Celem strategicznym w zakresie ryzyka operacyjnego jest:

- 1) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne,
- 2) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Ryzyko płynności.

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takich sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) utrzymanie dotychczasowej struktury pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
- 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 4) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym

- występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- 5) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
 - 6) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od osób fizycznych po akceptowalnej cenie;
 - 7) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Ryzyko stopy procentowej.

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych,
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 1% sumy bilansowej;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) – zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie obniżenie oprocentowania w przypadku zerwania depozytu przed umownym terminem.

Ryzyko kapitałowe.

Długoterminowe cele kapitałowe w zakresie ryzyka kapitałowego obejmują:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 14%;
- 3) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 12,5%;
- 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 12,5 %
- 5) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie

- 65%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 12,5%;
- 6) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 95% funduszy Tier I;
 - 7) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez uzyskanie takiej struktury funduszu udziałowego, aby suma znaczących pakietów udziałów, czyli pakietów przekraczających 1% funduszu udziałowego, nie przekroczyła 10 % funduszu udziałowego Banku;
 - 8) przekazywanie na fundusze własne minimum 100 % nadwyżki bilansowej;
 - 9) dążenie do uzyskania zaangażowania kapitałowego w Banku Zrzeszającym na poziomie minimum 8% funduszy własnych Banku;
 - 10) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji – w tym w Banku Zrzeszającym w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt 3, 4 i 5.
 - 11) utrzymywanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 3%.

Ryzyko braku zgodności.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności oznacza:

- 1) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania,
- 2) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności,
- 3) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi,
- 4) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem.

W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd,
- 3) Zespół Zarządzania Ryzykami Bankowymi,
- 4) Specjalista d/s ryzyk bankowych,
- 5) komórki organizacyjne i wyznaczone osoby w Banku które odpowiedzialne są za:
 - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - b) zarządzanie nadwyżką środków,
 - d) sprzedaż kredytów,
 - e) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji,
 - f) pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego.

Rada Nadzorcza Banku:

- 1) zatwierdza strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania

- Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku,
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - a) szacowania kapitału wewnętrznego
 - b) planowania i zarządzania kapitałowego
 - 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka,
 - 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń,
 - 5) zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych,
 - 6) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności,
 - 7) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku
 - 8) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji,
 - 9) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem,
 - 10) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd Banku:

- 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka w zakresie:
 - a) systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności
 - b) systemu kontroli wewnętrznej
 - c) szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania i planowania kapitałowego
 - d) dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego
- 2) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów,
- 3) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia,
- 4) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka,
- 5) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank,
- 6) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku,
- 7) odpowiada za przejrzystość działań Banku, a w szczególności za politykę informacyjną
- 8) w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu

- bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku,
- 9) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa,
 - 10) zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie,
 - 11) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń,
 - 12) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem,
 - 13) przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku; jednym z elementów informacji zarządczej jest raport z realizacji apetytu na ryzyko.

Zespół Zarządzania Ryzykami Bankowymi i komórki organizacyjne:

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi. Zespół Zarządzania Ryzykami Bankowymi realizuje zadania opisane w regulaminie funkcjonowania.

Komórki organizacyjne i wyznaczone osoby w Banku uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rolę komórki monitorującej pełni Specjalista d/s. ryzyk bankowych w ramach obowiązującej w Banku struktury organizacyjnej, Zespół Zarządzania Ryzykami Bankowymi pełni funkcję doradczą w zakresie zadań związanych z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem powyższych ryzyk.

Natomiast za całość koordynacji procesu identyfikacji i zarządzania ryzykiem braku zgodności, jak też za nadzór nad Zespołem Zarządzania Ryzykami Bankowymi i osobą ds. ryzyka braku zgodności odpowiada Prezes Zarządu.

3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka.

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- 2) profilu ryzyka;
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- 4) wyników testów warunków skrajnych;
- 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.

Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej obejmujące wykaz sprawozdań reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

4. Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczania ryzyka oraz strategię i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka, akceptowany poziom jaki bank może ponieść (apetyt na ryzyko).

Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i raportowania.

Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.

Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
- 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
- 3) analizę wpływu limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
- 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

Z zachowaniem limitów ustalonych przez Prawo Bankowe, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających ich specyfikę działalności.

Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.

Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wysokość zatwierdza Zarząd.

Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Strategia zarządzania ryzykiem zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponieść.

Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.

Tabela 1. Raport z realizacji ustalonego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko wyrażonego wskaźnikami ilościowymi na dzień 31.12.2017 r.

<i>Nazwa limitu</i>	<i>Wysokość limitu</i>	<i>Wartość</i>	<i>Stopień realizacji</i>
Ryzyko kredytowe			
Udział instrumentów finansowych w sumie bilansowej/ kapitał uznany Banku	0	0	X
Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym	Max 2%	331 tys. zł.	0,7%
Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie	Max 60%	50 109 tys. zł.	57%

bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania			
Udział ekspozycji kredytowych Banku zabezpieczonych hipotecznie w łącznej wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sektorze bankowym	Max 2%	34 459 tys. zł.	0,006%
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym .	Max 70%	34 459 tys. zł.	77%
Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem	Max 2%	291 tys. zł.	0,8%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych Banku w łącznej wartości detalicznych ekspozycji kredytowych sektora bankowego	Max 2%	597 tys. zł.	0,0004
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	Max 6%	597 tys. zł.	1,3%
Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem	Max 3%	1 tys. zł.	0,1%
Ilość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	10 szt.	6 szt.	60%
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	1 000 tys. zł.	859 tys. zł.	86%
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu) w relacji do średniej wartości portfela kredytowego obliczonej wg stanów z końca miesiący analizowanego okresu	3%	859 tys. zł.	1,9%
Dodatkowy limit wymagany przez SSO tj. utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych ⁵ od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30%;	30%	87 tys. zł.	30,30%
Ryzyko operacyjne			
Maksymalna kwota straty, która mogłaby wystąpić dla zdarzeń operacyjnych o IR=6	Regulacyjny wymóg na ryzyko operacyjne	504 tys. zł.	-----
Ryzyko płynności			
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M1 (dla banków o sumie bilansowej poniżej 200 mln)	0	-----	-----
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M2 (dla banków o sumie bilansowej poniżej 200 mln)	0	-----	-----
Kwota nadwyżki środków ponad kwotę środków wypełniających nadzorczą miarę płynności M1	0,2	20 534 tys. zł.	-----
Udział kredytów łącznie z majątkiem trwałym w pasywach stabilnych powiększonych o kapitał uznany (zapis dla banków o sumie bilansowej nieprzekraczającej 200 mln zł)	Max 80%	<u>47 021 tys. zł.</u> 66 130 tys. zł	71%
Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie do 1 roku	0	-----	-----

⁵Według wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek.

Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie powyżej 1 roku	0	-----	-----
Ilość przekroczeń limitu luki płynności skumulowanej (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych)	0	-----	-----
Ryzyko stopy procentowej			
Udział aktywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku w sumie bilansowej	Max 1%	-----	0%
Udział pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku w sumie bilansowej	Max 1%	-----	0%
Iloraz aktywów wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku w pasywach wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku	1	-----	X
Ryzyko kapitałowe			
Łączny współczynnik kapitałowy	Min 8%	-----	22,38%
Współczynnik kapitału Tier I	Min 6%	-----	22,38%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	Min 4,5%	-----	22,38%
Udział kapitału wewnętrznego w kapitale uznanym	Max 65%	-----	35,75%
Wskaźnik dźwigni finansowej	Min 3%	-----	11,51%

5. System zarządzania.

Zarząd Banku składa się z 3 stanowisk: Prezesa Zarządu, Wiceprezesa ds. handlowych oraz Członka Zarządu ds. finansowych.

Członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza w głosowaniu tajnym. Powołanie Prezesa następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w trybie przewidzianym w ustawie Prawo bankowe. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje Rada Nadzorcza. Powołanie pozostałych członków Zarządu następuje na wniosek Prezesa Zarządu. Co najmniej dwóch członków Zarządu, w tym Prezes Zarządu, powinno posiadać kwalifikacje i doświadczenie zawodowe dające rękojmię prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych oraz pozostawać z Bankiem w stosunku pracy związanym z pełnioną funkcją.

Przepływ informacji w zakresie ryzyka kierowanych do Zarządu i Rady Nadzorczej Banku jest sformalizowany w regulacji wewnętrznej „System Informacji Zarządczej” wraz z harmonogramem, przyjęty Uchwałą Zarządu Nr 8/2014 w dniu 11.02.2014 r. i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Uchwałą Nr 8/2014 przyjętej w dniu 30.04.2014 r., wraz ze zmianami, gdzie określono: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów, informacji i sprawozdań dotyczących ryzyka.

System Informacji Zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- 2) profilu ryzyka;
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- 4) wyników testów warunków skrajnych;

5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

III. FUNDUSZE WŁASNE

Bank Spółdzielczy w Kowalewie Pomorskim wylicza fundusze własne zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami w tym zakresie na dzień 31.12.2017 r., w szczególności zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. oraz Prawem Bankowym. Bank ujawnia informacje dotyczące Funduszy własnych zgodnie z art. 437 i 472 Rozporządzenia Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

Fundusze własne Banku obejmują:

1) kapitał Tier I;

Kapitał Tier I Banku obejmuje:

1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:

a) wpłacony fundusz udziałowy, z zastosowaniem przepisów przejściowych;

Do czasu stosowania w Banku zmienionej Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z dnia 7 grudnia 2000 roku, Bank wykazuje fundusz udziałowy w rachunku funduszy własnych, w ramach korekt okresu przejściowego, według następujących zasad:

- podstawą obliczeń (podstawą amortyzacji) jest lista udziałowców oraz kwota opłaconych przez nich udziałów według stanu na 31.12.2011 r., która jest pomniejszana o wszelkie wypłaty i wyksięgowania udziałów, które miały miejsce w latach 2012-2013;
- każdego roku, począwszy od początku 2014 r., podstawa amortyzacji, jest pomniejszana o wartość stanowiącą iloczyn podstawy amortyzacji, oraz ustalonej przez KNF stawki amortyzacji wynoszącej w kolejnych latach odpowiednio: 20% w 2014 r., i po 10% od 2015 r. do 2021 r. oraz jednorazowo 10% na koniec 2021 r.;
- Bank do umniejszania stosuje amortyzację jednorazową;

b) kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy),

2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:

-Bank zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013, Ustawy Prawo bankowe, art. 127 ust.2 pkt 3 lit. b oraz Uchwały KNF 325/2011 z dnia 20 grudnia pomniejsza o wartość bilansową o;

a) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej,

3) strukturę funduszy własnych bank ujawnia w oparciu o Załącznik VI do Rozporządzenia 1423/2013 stanowiący wzór ujawniania informacji na temat funduszy własnych w okresie przejściowym.

Tabela nr 2 Fundusze własne na dzień 31.12.2017 r.

Wyszczególnienie:	Wartość na 31.12.2017 r.:
Fundusze własne, w tym:	10 247 265,35
Kapitał Tier I, w tym (Fundusz zasobowy)	10 070 249,10
Kapitał podstawowy Tier I (Fundusz udziałowy z 40% amortyzacją).	194 800,00
Kapitał dodatkowy Tier I	0,00
Pomniejszenia	17 783,75
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko, w tym	45 793 218,00
z tytułu ryzyka kredytowego	39 491 255,00
z tytułu ryzyka walutowego	0,00
z tytułu ryzyka operacyjnego	6 301 963,00
Łączny współczynnik kapitałowy	22,38%
Współczynnik kapitału Tier I	22,38%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	22,38%
Kapitał wewnętrzny	6 583 807,91

IV. WYMOGI KAPITAŁOWE

1. Skrótowy opis stosowanej metody szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank Spółdzielczy w Kowalewie Pomorskim prowadzi wewnątrzbankowy proces adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP), na który składają się:

- 1) określenie polityki zarządzania ryzykiem i kapitałem,
- 2) identyfikacja wszystkich rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku i określenie istotnych rodzajów ryzyka,
- 3) kwantyfikacja i agregacja ryzyka,
- 4) oszacowanie oraz alokacja kapitału wewnętrznego,
- 5) monitoring i kontrola ryzyka oraz kapitału wewnętrznego.

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne, tym samym oblicza kapitał wewnętrzny w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe i operacyjne, jeżeli jest to konieczne to, zgodnie z obowiązującymi w Banku

zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na poszczególne ryzyka uznane za istotne:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko operacyjne,
- 3) ryzyko płynności,
- 4) ryzyko koncentracji,
- 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- 6) ryzyko płynności,
- 7) ryzyko kapitałowe.

Uznane za istotne ryzyko braku zgodności Bank pokrywa kapitałem wewnętrznym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne ryzyka Bank przyjmuje następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt. 1) obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt. 2), Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnej straty lub utraconego przychodu Bank wyznacza (jako procent funduszy własnych Banku) w oparciu o następujące przesłanki:
 - a) wysokość planowanego wyniku finansowego na dany rok obrotowy,
 - b) poziom współczynnika wypłacalności,
 - c) plany kapitałowe,
- 5) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) będzie kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, o którym mowa w pkt. 4)

Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływanie na poziom generowanego ryzyka.

Bank przyjmuje minimalną wartość łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie **14%**, tym samym kapitał regulacyjny może stanowić maksymalnie **50%** funduszy własnych. Natomiast obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie **60%**; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie **12,50%**;

Tabela nr 3 Regulacyjne i wewnętrzne wymogi kapitałowe na dzień 31.12.2017 r.

Lp.	Rodzaj ryzyka	KWOTA w tys. zł
1	Ryzyko kredytowe	3 159,30
1a	regulacyjny wymóg kapitałowy	3 159,30
1b	dodatkowy wymóg kapitałowy	0
2	Ryzyko operacyjne	504,16
2a	regulacyjny wymóg kapitałowy	504,16
2b	dodatkowy wymóg kapitałowy	0
3	Ryzyko koncentracji	0
4	Ryzyko płynności	0
5	Ryzyko stopy procentowej	0
6	Ryzyko kapitałowe	0
8	Całkowity wymóg kapitałowy	3 663,46
9	Kapitał wewnętrzny	3 663,46
10	Łączny kapitał (Tier I)	10 070,25
11	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (%)	22,38%
12	Współczynnik kapitału Tier I (%)	22,38%
13	Łączny współczynnik kapitałowy (%)	22,38%
14	Wewnętrzny współczynnik wypłacalności (%)	22,38%

Na dzień bilansowy nie wystąpił dodatkowy wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego.

Wymóg na ryzyko kredytowe wynosi 3 159,30 tys. zł.

Wymóg na ryzyko operacyjne wynosi 504,16 tys. zł.

Łączny wymóg na ryzyko kredytowe i operacyjne wynosi 3 663,46 tys. zł.

Tabela nr 4. Kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji na dzień 31.12.2017 r.

Wyszczególnienie:	Wartość ekspozycji w tys. zł.	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem: przed zastosowaniem współ. wsparcia	Wart. Ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współ. wsparcia	Wymóg kapitałowy:
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	436,36	0,00	0,00	0,00
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	0,00	0,00	0,00	0,00

Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	314,66	314,66	314,66	25,17
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0,00	0,00	0,00	0,00
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0,00	0,00	0,00	0,00
Ekspozycje wobec instytucji	36 837,84	0,00	0,00	0,00
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	11 324,64	10 957,53	8 348,54	667,88
Ekspozycje detaliczne	716,90	537,68	537,68	43,01
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	34 459,17	34 249,84	26 244,48	2 099,57
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	290,91	290,91	290,91	23,27
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00	0,00	0,00
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0,00	0,00	0,00	0,00
Ekspozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0,00	0,00	0,00	0,00
Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0,00	0,00	0,00	0,00
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00	0,00	0,00
Ekspozycje kapitałowe	820,46	820,46	820,46	65,64
Inne pozycje	4 193,61	2 934,53	2 934,53	234,76
RAZEM:	89 394,55	50 105,61	39 491,26	3 159,30

V. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO.

1. Definicje należności przeterminowanych i zagrożonych

Bank Spółdzielczy w Kowalewie Pomorskim definiuje należności przeterminowane i zagrożone (z rozpoznaną utratą wartości) dokonuje ich klasyfikacji zgodnie z podejściem określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. nr 235 , poz.1589 z późniejszymi zmianami). Należnością przeterminowaną jest kredyt zapadły, który w dniu zapadalności powinien, a nie został spłacony, środki pozostają na subkoncie kredytu zapadłego, określaną również jako należność w trakcie ściągania i od tego dnia należne są odsetki podwyższone od zadłużenia przeterminowanego.

Należności zagrożone to kredyty, które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków zostały zaklasyfikowane przez Bank do kategorii: poniżej standardu, wątpliwej lub straconej;

2. Opis metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw.

Metody przyjęte do ustalania rezerw celowych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16.12.2008 r. zawarte zostały „Procedurze tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością Banku oraz wyceny pozostałych aktywów w Banku Spółdzielczym w Kowalewie Pomorskim” z póź. zmianami.

Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się na podstawie:

- 1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
 - a) ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele nie związane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
 - 2) w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych, dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
 - a) terminowości spłaty kapitału lub odsetek
 - b) sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych dokonuje się według danych aktualnych na dzień przeprowadzania klasyfikacji.

Bank dokonuje przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych, co najmniej raz na koniec każdego kwartału.

Dokonując klasyfikacji podmiotu bank bierze pod uwagę:

- 1) sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika dokonaną na koniec każdego kwartału wg danych z kwartału poprzedniego,
- 2) terminowość spłat rat kapitałowych i odsetek – na bieżąco.

Kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika stosuje się, co najmniej raz na rok, w przypadku ekspozycji kredytowych spełniających łącznie następujące warunki:

- 1) ekspozycja jest zaklasyfikowana do kategorii „normalne”,
- 2) kwota ekspozycji kredytowej łącznie z innymi ekspozycjami banku wobec tego podmiotu nie przekracza 10 % funduszy własnych banku.

Opóźnienie w spłacie części należnej raty kapitałowej lub odsetkowej, w kwocie nieprzekraczającej 200 zł, nie wymaga przeklasyfikowania ekspozycji kredytowej do wyższej kategorii ryzyka.

Na ekspozycje kredytowe z tytułu pożyczek i kredytów detalicznych bank tworzy rezerwy celowe w wysokości, co najmniej:

- 1) **1,5 %** kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „normalne”,
- 2) **30%** kwoty ekspozycji kredytowych zakwalifikowanych do kategorii „poniżej Standardu”.(umowa IPS)
- 3) **100%** kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „stracone”.

Na ekspozycje kredytowe z tytułu kredytów i pożyczek mieszkaniowych oraz pożyczek i kredytów hipotecznych, na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub gospodarstwa rolnego oraz jednostek samorządu terytorialnego bank tworzy rezerwy celowe na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości, co najmniej:

- 1) **1,5%** kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „pod obserwacją”,
- 2) **30%** kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „poniżej standardu”,
- 3) **50 %** kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „wątpliwe”,
- 4) **100 %** kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „stracone”.

Podstawę tworzenia rezerw celowych na ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii „pod obserwacją” lub do grupy „zagrożone”, za wyjątkiem ekspozycji

kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych można pomniejszyć w zależności od indywidualnej oceny jakości zabezpieczeń, o wartość określonych zabezpieczeń.

Rezerwy celowe tworzy się w ciężar kosztów i rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia.

Rezerwę celową zmniejsza się odpowiednio do:

- 1) zmniejszenia się kwoty ekspozycji kredytowej,
- 2) zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji,
- 3) wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych,
- 4) wzrostu wartości rezerwy na ryzyko ogólne.

Rezerwy celowe tworzy się, aktualizuje, co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisuje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych.

3. Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej i średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy ekspozycji.

Tabela nr 5 Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej i średnia kwota ekspozycji na dzień 31.12.2017 r. w podziale na klasy ekspozycji.

Lp.	Klasa ekspozycji	Wartość ekspozycji na dzień 31.12.2017 r.	Średnia wartość ekspozycji w okresie od 01.01.2017r. do 31.12.2017 r.
		w tys. zł	
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych	436,36	392,81
2	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	314,66	361,85
3	ekspozycje wobec instytucji	36 837,84	36 910,78
4	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	11 324,64	11 688,17
5	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	290,91	294,73
6	ekspozycje detaliczne	716,90	1 018,16
7	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	34 459,17	33 028,67
8	Ekspozycje kapitałowe	820,46	820,46
9	Inne pozycje	4 193,61	4 807,69
10	Razem	89 394,55	89 323,32

4. Koncentracja branżowa.

Tabela Nr 6 Struktura branżowa ekspozycji na dzień 31.12.2017 rok.(zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe).

Koncentracja branżowa na dzień 31.12.2017 r.

Sektor gospodarki:	zaangażowanie (bilansowe i pozabilansowe) na 31.12.2017 r. w tys. zł.	Udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2017 r. w tys. zł.
Uprawa zbóż, roślin strączkowych i roślin oleistych na nasiona – PKD 0111Z	14 860	29,66%
Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana) – PKD 0150Z	9 953	19,86%
Chów i hodowla świń – PKD 0146Z	7 830	15,63%
Chów i hodowla bydła mlecznego – PKD 0141Z	7 558	15,08%
Handel hurtowy i detaliczny	475	0,95%
Transport i gospodarka magazynowa	364	0,73%
Rolnictwo	40 201	80,23%
Osoby fizyczne	1 098	2,19 %
RAZEM:	42 138	84,09%

Koncentracja branżowa na dzień 31.12.2016 r.

Sektor gospodarki:	zaangażowanie (bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2016 r. w tys. zł.	Udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2016 r. w tys. zł.
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	44 355	93,02%
Przetwórstwo przemysłowe	69	0,14%
Handel hurtowy i detaliczny	564	1,18%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługi gastronomiczne	250	0,52%
Transport, gospodarka magazynowo i łączność	414	0,87%
Inne	383	0,80%
Rolnictwo	44 355	93,02%
Osoby fizyczne	1 075	2,25%
RAZEM:	47 110	98,80%

5. Struktura ekspozycji kredytowych według okresów zapadalności.

Tabela Nr 7 Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na istotne klasy należności według stanu na dzień 31.12.2017 r.

Istotne klasy należności	A,vista	1-30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-3 lat	3-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	Pow. 20 lat
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków central.	436,36									
Ekspozycje wobec samorząd. reg. lub władz lok										

Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego		15,98		298,68						
Ekspozycje wobec instytucji	7 474,00	26 025,02	3338,82							
Ekspozycje wobec przedsiębiorców oraz hipoteczne	25,80	429,55	2 178,04	1 634,45	4 543,64	15 774,95	4 961,46	8 424,51	7 811,41	0,00
Ekspozycje detaliczne	5,33	32,26	68,84	76,19	36,92	162,15	182,06	72,01	30,19	50,85
Niewykonanie zobowiązania	290,91									290,91
Ekspozycje kapitałowe										820,46
Inne pozycje	1 259,08	498,77			195,45					2 240,31
RAZEM:										89 394,55

6. Kwoty ekspozycji zagrożonych – przedstawione oddzielnie, obejmujące kwoty korekt wartości i rezerw.

Tabela Nr 8 Ekspozycje zagrożone na dzień 31.12.2017 r. w zł.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan ekspozycji na 31.12.2017r.	Prowizja ESP na 31.12.2017r.	Rezerwa na 31.12.2017r.	Ogółem
1	Ekspozycje zagrożone, w tym:	290 910,72	2 675,30	87 347,19	290 535,72
2	ekspozycje poniżej standardu	289 750,00	2 675,30	86 122,41	289 750,00
3	ekspozycje wątpliwe	0,00	0,00	0,00	0,00
4	ekspozycje stracone	1 160,72	0,00	1 224,78	1 160,72

8. Uzgodnienie zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji .

Tabela Nr 9 Rezerwy celowe na dzień 31.12.2017 r. w zł.

T R E ŚĆ	Stan na początek roku obrotowego: 01.01.2017 r.	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie:	Stan rezerw na koniec roku obrotowego: 31.12.2017 r.	Wymagany poziom rezerw celowych:
1.Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	102 350,96	9 145,84	0,00	14 681,16	96 815,64	96 815,94

- w sytuacji normalnej	11 153,71	9 035,72	0,00	10 720,98	9 468,45	9 468,45
- poniżej standardu	90 004,50	78,09	0,00	3 960,18	86 122,41	86 122,41
- wątpliwe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- stracone	1 192,75	32,03	0,00	0,00	1 224,78	1 224,78
2. Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM:	102 350,96	9 145,84	0,00	14 681,16	96 815,64	96 815,64

VI. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO

1) Zasady i procedury dotyczące kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zakres tych kompensat.

Bank Spółdzielczy w Kowalewie Pomorskim nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych, tym samym nie stosuje technik ograniczania ryzyka kredytowego

2) Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi.

W celu ograniczania ryzyka prawnego i operacyjnego Bank określił szczegółowe zasady ustanawiania prawnych form zabezpieczeń spłaty kredytów w „Instrukcji prawnych form zabezpieczeń wierzytelności banku w Banku Spółdzielczym w Kowalewie Pomorskim”.

Wartość oraz adekwatność przyjętych zabezpieczeń spłaty kredytów jest przez Bank oceniana na poziomie uzależnionym od: ich stopnia płynności, długoterminowej stabilności wartości, ewentualnego czasu zbycia zabezpieczenia.

Zabezpieczenie ma na celu zapewnienie bankowi zwrotu przysługującej mu w stosunku do klienta wierzytelności, w razie gdyby nie dokonał on spłaty tej wierzytelności w terminie ustalonym w umowie.

Zabezpieczenia:

- 1) rekomenduje się przyjmowanie zabezpieczeń DEK,
- 2) przyjmowane zabezpieczenia powinny spełniać kryteria dobrej płynności (możliwości szybkiego zbycia zabezpieczenia), akceptowalnej odpowiedniej wartości oraz dostępu i możliwości kontroli,
- 3) w szczegółowych regulacjach kredytowych określone są kryteria pozwalające na rezygnację z zabezpieczenia ekspozycji kredytowej dla określonego produktu,
- 4) maksymalny poziom wskaźnika LtV (kwota ekspozycji kredytowej/wartość zabezpieczenia) winien wynosić:

- a) 80%-w przypadku ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 90%,- w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekracza 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenia w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na deminowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa.
 - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej,
 - c) d) 80% w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekracza 75% LTV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenia w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na deminowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa.
- 5) w indywidualnych uzasadnionych przypadkach, Zarząd Banku, może podjąć decyzję o zastosowaniu wyższych wskaźników LtV,
 - 6) bank prowadzi, przynajmniej raz w roku, monitoring wskaźnika LtV,
 - 7) bank prowadzi weryfikację wartości zabezpieczenia, zgodnie z zasadami opisanymi w odrębnych regulacjach.
2. Pozostałe limity dotyczące zabezpieczeń wskazane są w innych regulacjach banku.
 3. Ocena wartości nieruchomości stanowiących zabezpieczenie DEK prowadzona jest zgodnie z zapisami zawartymi w „Zasadach udzielania kredytów i pożyczek zabezpieczonych hipotecznie, klientom indywidualnym - Podręcznik Kredytowy.
 1. Limity maksymalnej kwoty kredytu w relacji do łącznego miesięcznego dochodu netto kredytobiorców wyliczonego na dzień rozpatrywania wniosku:
 - 1) maksymalna kwota kredytu gotówkowego – 15 krotność dochodu netto, nie więcej niż 255,55 tys. zł.
 - 2) maksymalna kwota kredytu w ROR – 10 krotność dochodu netto, nie więcej niż 255,55 tys. zł.
 - 3) maksymalna kwota kredytu konsumenckiego zabezpieczonego hipoteką-15 krotność dochodu netto, nie więcej niż 255,55 tys. zł.
 - 4) maksymalna kwota kredytu mieszkaniowego – 70 krotność dochodu netto, nie więcej niż 1 000,00 tys. zł.
 - 5) konsolidacyjny-70 krotność dochodu netto, nie więcej niż 1 000,00 tys. zł.
 - 6) maksymalna kwota pożyczki hipotecznej – 30 krotność dochodu netto, ni więcej niż 500 tys.zł.
 2. W szczególnych przypadkach, bank może udzielić kredytu o wyższej krotności w relacji do dochodu netto niż określona w ust. 1, przy czym decyzję podejmuje Zarząd Banku.
 3. W zakresie limitów maksymalnej kwoty określonych w ust. 1 konieczne jest równoczesne sprawdzenie, czy nie zostały przekroczone limity jednostkowe opisane w zasadach koncentracji.
 4. Limit uznaje się za przekroczony, gdy jedna z wartości - limit określony w ust. 1 lub limit jednostkowy - zostanie przekroczona.
Informacja o przekroczeniu limitu jest przekazywana do Zespołu Zarządzania Ryzykami Bankowymi.(ZZRB) i Zarządowi.

Opis przyjętych głównych rodzajów zabezpieczeń

Bank stosuje w szczególności następujące zabezpieczenia:

- 1) weksel własny in blanco;
- 2) poręczenie wekslowe (awal);
- 3) poręczenie cywilne;
- 4) przelew (cesja) wierzytelności;
- 5) przewłaszczenie na zabezpieczenie;
- 6) zastaw rejestrowy;
- 7) kaucja;
- 8) blokada środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- 9) hipoteka;

Bank ustala zabezpieczenia w porozumieniu z ustanawiającym biorąc pod uwagę między innymi:

- 1) rodzaj i wysokość zobowiązania oraz okres, na jaki środki zostają przekazane;
- 2) status prawny ustanawiającego;
- 3) sytuację finansową i gospodarczą ustanawiającego oraz podmiotów powiązanych z nim kapitałowo lub organizacyjnie;
- 4) istnienie powiązań organizacyjnych lub gospodarczych pomiędzy kredytobiorcą a ustanawiającym będącym osobą trzecią;
- 5) typowe oraz indywidualne ryzyko związane z przekazaniem środków;
- 6) cechy danego zabezpieczenia wynikające z dotyczących go przepisów prawa oraz umów o ustanowienie zabezpieczenia (np. sposób ustanowienia zabezpieczenia, przesłanki i zakres odpowiedzialności wynikającej z zabezpieczenia, sposób realizacji uprawnień banku);
- 7) przewidywany nakład pracy banku oraz związane z ustanowieniem zabezpieczenia koszty banku oraz klientów banku;
- 8) realną możliwość oraz długość przewidywanego terminu pełnego zaspokojenia roszczeń banku z przyjętego zabezpieczenia;
- 9) istniejące już obciążenia na rzeczy mającej stanowić przedmiot zabezpieczenia (w przypadku zabezpieczeń rzeczowych) oraz zadłużenie ustanawiającego (w przypadku zabezpieczenia osobistego);
- 10) rynkową wartość zabezpieczenia;
- 11) realną możliwość zaspokojenia się banku z proponowanych zabezpieczeń w trakcie postępowania egzekucyjnego lub upadłościowego.

3) Informacje na temat koncentracji ryzyka kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez zarządzanie ryzykiem następujących rodzajów koncentracji zaangażowań:

- 1) wobec pojedynczego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie (koncentracja podmiotowa);
- 2) w ten sam sektor gospodarczy (koncentracja branżowa);
- 3) w ten sam rodzaj zabezpieczenia lub w tego samego dostawcę zabezpieczenia (koncentracja zabezpieczeń).

Bank odstępuje od monitorowania i ustanawiania limitów koncentracji w dany region geograficzny z uwagi na mały i jednolity teren działania.

Podstawą do określenia limitów koncentracji dużych ekspozycji są normy określone w CRR, którymi są:

- 1) w jeden podmiot lub grupę powiązanych klientów (*art.395 ust.1 CRR*) – maksymalnie **25%** uznanego kapitału;
- 2) wobec innego banku krajowego lub grupy powiązanych klientów, w której skład wchodzi co najmniej jeden bank krajowy niebędący bankiem zrzeszającym (*art.395 ust.1 CRR*) – maksymalnie **100 %** uznanego kapitału.
- 3) wobec członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących kierownicze stanowiska, podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarządu, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko – maksymalnie **25%** kapitału podstawowego Tier I.

Ponadto zostały w Banku ustalone dodatkowe limity na łączną kwotę ekspozycji wobec jednego podmiotu lub grupy powiązanych klientów:

Tabela nr 10 limity na łączną kwotę ekspozycji wobec jednego podmiotu lub grupy powiązanych klientów:

L.p.	Rodzaj zaangażowania	Kwota (w tys.)	Przyjęty poziom limitu	Wykonanie 31-12-2017r	Przekroczenie	Maksymalna wartość zaangażowania w (tys.zł)	Wykorzystanie limitu do maksymalnej wartości zaangażowania w (%)
					TAK/NIE		
1.	Duże	9 360	100%	91,34%	NIE	10 247	91,34%
2.	Ekspozycja istotna	19 320	190%	188,54%	NIE	19 469	99,23%

Podstawą określenia limitów branżowych są:

- 1) ocena ryzyka branży;
- 2) historyczne kształtowanie się poziomu wykorzystania limitów branżowych;
- 3) cele strategiczne Banku w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji;
- 4) stopień szkodowości (wielkość kredytów zagrożonych) w danej branży.

Wysokości limitów ustanowionych na poszczególne sektory gospodarcze przedstawiają się następująco:

Tabela Nr 11 Limity poszczególnych branż.

<u>Nazwa branży</u>	Kwota (w tys.)	Przyjęty poziom limitu koncentracji	Wykonanie 31-12-2017r. %	Przekroczenie TAK/NIE	Maksymalna wartość zaangażowania w (tys.zł)	Wykorzystanie limitu do maksymalnej wartości zaangażowania w (%)
Uprawa zbóż, roślin strączkowych i roślin oleistych na nasiona – PKD 0111Z	14 860	170%	145,02%	NIE	17 420	85,30%
Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana) – PKD 0150Z	9 953	110%	97,13%	NIE	11 272	88,30%
Chów i hodowla świń – PKD 0146Z	7 830	100%	76,41%	NIE	10 247	76,41%
Chów i hodowla bydła mlecznego – PKD 0141Z	7 558	100%	73,76%	NIE	10 247	73,76%
Handel hurtowy i detaliczny	475	7%	4,64%	NIE	717	66,22%
Transport i gospodarka magazynowa	364	5,0%	3,55%	NIE	512	71,05%

Podstawą określenia limitów zabezpieczeń są:

- 1) wielkość ryzyka związana z możliwością zaspokojenia się Banku z przedmiotu zabezpieczenia;
- 2) historyczne (za okres ostatniego roku) kształtowanie się poziomu wykorzystania limitów zabezpieczeń;
- 3) cele strategiczne Banku w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji;
- 4) stopień szkodowości (wielkość kredytów zagrożonych) w dany rodzaj koncentracji.

Wysokości limitów ustanowionych na poszczególne rodzaje zabezpieczenia przedstawiają się następująco:

Tabela Nr 12. Limity zabezpieczeń.

Zabezpieczenie	Kwota w (tys.)	Przyjęty poziom limitu koncentracji	Wykonanie 31-12-2017 %	Przekroczenie TAK/NIE	Maksymalna wartość zaangażowania w (tys.zł)	Wykorzystanie limitu do maksymalnej wartości zaangażowania w (%)
Poręczenie wekslowe	8 164	100,00%	79,67%	NIE	10 247	79,67%
Gwarancje, poręczenie cywilne	2 323	110,00%	22,67%	NIE	11 272	20,61%
Przewłaszczenie	0	13,00%	0,00%	NIE	1 332	0,00%
Hipoteka mieszkalna	607	10,00%	5,92%	NIE	1 025	59,24%
Hipoteka komercyjna (grunty rolne)	37 488	430,00%	365,84%	NIE	44 062	85,08%
Hipoteka komercyjna (pozostała)	509	15,00%	4,97%	NIE	1 537	33,12%
Inne zabezpieczenia	744	10,00%	7,26%	NIE	1 025	72,61%

VII. KORZYSTANIE Z ECAI

Nie dotyczy, Bank nie korzysta z ratingów.

VIII. RYZYKO OPERACYJNE

1) Stosowanie metod wyliczania wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka operacyjnego

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank metodą wskaźnika bazowego BIA. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2017 r. wynosi 504,16 tys. zł.

2) Zarządzanie ryzykiem operacyjnym.

Ryzyko operacyjne to ryzyko straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych; w zakres ryzyka operacyjnego wchodzi ryzyko prawne, natomiast wyłącza się z niego ryzyko reputacji i strategiczne.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację procesów, a w ich ramach:
 - a) procesów krytycznych,
 - b) procesów kluczowych;
- 2) identyfikację ryzyka;
- 3) pomiar i ocenę ryzyka;
- 4) stosowanie narzędzi redukcji ryzyka;
- 5) monitorowanie ryzyka, w tym:
 - a) raportowanie zdarzeń i incydentów,
 - b) monitorowanie poziomu wyznaczonych limitów wewnętrznych,
 - c) analizę kluczowych wskaźników ryzyka (KRI).

3) Informacje o sumach strat z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w danym roku w podziale na kategorie zdarzeń w ramach rodzaju zdarzenia

W 2017 roku Bank nie odnotował strat z tytułu ryzyka operacyjnego

4) Informacje o podjętych działaniach w celu uniknięcia strat w przyszłości

W ramach bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym redukcja negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych obejmuje m.in. następujące działania zapobiegawcze:

- 1) umowy o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku przez podmioty zewnętrzne o niskim poziomie ryzyka operacyjnego;
- 2) zabezpieczenie prawne wiarygodności Banku wynikające z umów z klientami i kontrahentami;

- 3) ubezpieczenie na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymywanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku;
- 4) plany utrzymania ciągłości działania na wypadek utraty ciągłości krytycznych procesów, niezbędnych do funkcjonowania Banku.

Obowiązek minimalizacji ryzyka operacyjnego ciąży na każdej jednostce i komórce organizacyjnej Banku i obejmuje:

- 1) wycofanie się ze zbyt ryzykownej działalności lub jej niepodejmowanie;
- 2) ograniczenie rozmiarów działalności obciążonej zbyt wysokim poziomem ryzyka;
- 3) transfer ryzyka, poprzez np. stosowanie ubezpieczeń majątku;
- 4) przyjmowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych.

5) Informacje o najpoważniejszych zdarzeniach operacyjnych.

W 2017 r. nie wystąpiły zdarzenia operacyjne, w wyniku których strata miałaby znaczący wpływ na wynik finansowy Banku.

IX. EKSPozyCJE KAPITAŁOWE.

Aktywa finansowe :

a) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy :

- **Nie wystąpiły**

b) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu w Banku :

- **Nie wystąpiły**

c) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności:

- **Nie wystąpiły**

d) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży:

- **Nie wystąpiły**

Informacja o aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, dla których nie było możliwe ustalenie w sposób wiarygodny wartości godziwej, ze wskazaniem oszacowanej wartości:

- **Nie wystąpiły**

Informacje o zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie:

1) wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy:

- **Nie wystąpiły**

2) wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych jako przeznaczone do obrotu:

- **Nie wystąpiły**

3) różnicę pomiędzy wartością bilansową zobowiązań finansowych a wartością, którą bank byłby zobowiązany zapłacić w terminie wymagalności:

- **Nie wystąpiły**

Dane o wartości posiadanych instrumentów finansowych, z uwzględnieniem:

Instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie giełdowym (na rynku regulowanym):

Tabela Nr 13 instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie giełdowym (na rynku regulowanym):

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość wg stanu na 31.12.2017 r.
1.	Bank Gospodarki Żywnościowej Spółka Akcyjna	62,00

Papiery wartościowe z ograniczoną zbywalnością:

- akcje banku zrzeszającego o wartości 819,40 tys. zł .
- udział w Spółdzielczym Systemie Ochrony 1,00 tys. zł.

Wartość rynkowa instrumentów finansowych, w przypadku gdy jest różna od wartości wykazywanej w bilansie

- Nie wystąpiły.

X. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ POZYCJI ZAKWALIFIKOWANYCH DO PORTFELA BANKOWEGO

1) Charakter ryzyka stopy procentowej, podstawowe założenia oraz częstotliwość pomiaru ryzyka stopy procentowej

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz bilansową wartość zaktualizowaną kapitału.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- 1) **ryzyko przeszacowania**, wynikające z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 2) **ryzyko bazowe**, spowodowane niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych;
- 3) **ryzyko krzywej dochodowości**, które wynika ze zmiany relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego rynku lub indeksu;
- 4) **ryzyko opcji**, ryzyko wynikające z posiadanego przez klientów Banku prawa do wcześniejszej spłaty kredytu lub wcześniejszej wypłaty depozytu.

Bank przyjmuje że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest w najistotniejszym stopniu z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach oraz nierównomierną skalą zmian wysokości poszczególnych stóp referencyjnych.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter:

- 1) **skonsolidowany** – oznacza to, że obejmuje wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku;
- 2) **całościowy** – uwzględniane są przy analizie wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej, w ścisłym powiązaniu z innymi rodzajami ryzyka.

Ryzyko opcji klienta badane jest w zakresie opcji, które dają klientowi prawo wycofania depozytu przed umownym terminem płatności (zerwania depozytu) lub spłaty części lub całości kredytu przed umownym terminem płatności (przedpłacenie kredytu), o ile zdarzenia te osiągną znaczący poziom.

Jako znaczący poziom wykorzystania opcji klienta uznaje się sytuację, gdy:

1) zrywalność depozytów przekroczy poziom 3% kwoty depozytów terminowych ogółem; za zerwane przed terminem wymagalności depozytu terminowego uznaje się przypadek wycofania z banku środków z depozytu w terminie krótszym niż wynikający z okresu pierwotnie deklarowanego; gdy od odnowienia lub złożenia depozytu nie minęło **5 dni**.

Raporty z zakresu ryzyka stopy procentowej sporządzane są z częstotliwością miesięczną i pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka stopy procentowej;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka stopy procentowej zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko stopy procentowej;
- 2) stopnia niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na ryzyka stopy procentowej w podziale na poszczególne stopy referencyjne;
- 3) poziomu ryzyka przeszacowania;
- 4) poziomu ryzyka bazowego;
- 5) poziomu ryzyka krzywej dochodowości;
- 6) poziomu ryzyka opcji klienta;
- 7) analizy wskaźników;
- 8) powiązań z innymi rodzajami ryzyka;
- 9) wyników testów warunków skrajnych;
- 10) stopnia realizacji i przestrzegania limitów.

2) Zmiany wyniku finansowego

- 1) W przypadku wzrostu stóp procentowych o 2 pp. wynik odsetkowy wzrósłby o 695 tys. zł. co stanowi 29,1% annualizowanego wyniku odsetkowego na dzień analizy oraz 6,8% kapitału uznanego (funduszy własnych).
- 2) W przypadku wzrostu stóp procentowych o 1 pp. wynik odsetkowy wzrósłby o 347 tys. zł. co stanowi 14,6% annualizowanego wyniku odsetkowego na dzień analizy oraz 3,4% kapitału uznanego (funduszy własnych).
- 3) W przypadku spadku stóp procentowych o -1 pp. wynik odsetkowy spadłby o -348 tys. zł. co stanowi -14,6% annualizowanego wyniku odsetkowego na dzień analizy oraz -3,4% kapitału uznanego (funduszy własnych).
- 4) W przypadku spadku stóp procentowych o -2 pp. wynik odsetkowy spadłby o -696 tys. zł. co stanowi -29,2% annualizowanego wyniku odsetkowego na dzień analizy oraz -6,8% kapitału uznanego (funduszy własnych).

XI. POLITYKA ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ

1. Realizując zapisy zawarte w Uchwale nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku w sprawie „szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku”, zwanej dalej Uchwałą, dokonano oceny obowiązującego w Banku Spółdzielczym, zwanym dalej Bankiem, systemu wynagradzania i stwierdzono, że brak w nim elementów zachęcających pracowników do podejmowania nadmiernego ryzyka. W Banku nie funkcjonuje system wynagradzania oparty na zmiennych składnikach wynagradzania w rozumieniu Uchwały.
2. Bank realizując zapisy Uchwały i stosując wskazaną w niej zasadę proporcjonalności wprowadza niniejszą „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Kowalewie Pomorskim” zwaną dalej „Polityką”, w ograniczonym zakresie, korzystając z możliwości indywidualnego określenia sposobu i zakresu stosowania przepisów dotyczących zmiennych składników wynagrodzeń.
3. Bank nie jest znaczącą jednostką pod względem organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności. Bank z uwagi na profil działania, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku bankowym ustala, iż niniejsza Polityka dotyczyć będzie członków Zarządu Banku i Gł. Księgowej.
4. Bank dokonał i raz w roku dokona analizy stanowisk, wymienionych w treści Uchwały oraz określi krąg pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, jak również dokonał i raz w roku dokona analizy zasadności wprowadzenia systemu wynagradzania pracowników opartego na zmiennym składniku wynagrodzeń w rozumieniu Uchwały, w odniesieniu do konkretnych stanowisk, przy uwzględnieniu treści § 27 ust. 2 pkt. 1 Uchwały.

Postanowienia ogólne

1. Dla celów niniejszej Polityki, po dokonaniu analizy, o której mowa w pkt. 4 „Wprowadzenia”, przyjmuje się, że osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są członkowie Zarządu Banku i Gł. Księgowa.
2. Do obowiązującego w Banku systemu wynagradzania członków Zarządu i Gł. Księgowej wprowadza się zmienny składnik wynagrodzenia w rozumieniu Uchwały, o której mowa w pkt. 1 „Wprowadzenia”- regulaminową premię roczną.
3. Regulaminowa premia roczna, przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu Banku i Gł. Księgowej przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w części dotyczącej „Zasad oceny członka Zarządu oraz Gł. Księgowej”.
4. Oceny, o której mowa w pkt. 3 Rada Nadzorcza dokonuje najpóźniej do końca II kwartału roku następującego po okresie oceny.

5. W sytuacji, gdy Bank objęty został programem naprawczym w rozumieniu przepisów Prawa bankowego, jest w likwidacji lub ogłoszono upadłość Banku oraz w przypadku negatywnej oceny efektów pracy członka Zarządu i Gł. Księgowej Rada Nadzorcza może:
 - 1) osiągnięty zysk przeznaczyć w pierwszej kolejności na pokrycie strat, a następnie na zwiększenie funduszy własnych,
 - 2) zmniejszyć lub nie przyznawać premii rocznej.
6. Na odroczoną część wynagrodzenia zmiennego Bank tworzy rezerwę.

Zasady oceny członka Zarządu.

1. Ocena efektów pracy członka Zarządu i Gł. Księgowej Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 poprzednie z zastrzeżeniem pkt 6.
2. Kryteriami oceny efektów pracy są:
 - 1) jakość portfela kredytowego,
 - 2) realizacja planu finansowego Banku,
 - 3) wynik finansowy netto,
 - 4) realizacja przyjętej strategii (kierunków działania).
3. Jakość portfela kredytowego mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych (suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2, 3 i 4 grupy ryzyka) w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym.
4. Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:
 - 1) utrzymania udziału, o którym mowa w punkcie 3 na poziomie nie wyższym niż 1 %.
 - 2) realizacji planu finansowego Banku,
 - 3) realizacji zaplanowanego na dany rok wyniku finansowego netto,
 - 4) realizację przyjętej strategii (kierunków działania)
5. Oceny dokonywane są dwuetapowo. tj. w momencie przyznania regulaminowej premii rocznej oraz w momencie uruchomienia części odroczonej.
6. Podstawą oceny dokonanej w:
 - a) są efekty pracy członka Zarządu i Gł. Księgowej w roku poprzedzającym wypłatę premii rocznej.
 - c) w kolejnych latach – efekty pracy członka Zarządu i Gł. Księgowej za 3 lata poprzedzające dokonywanie oceny.
7. Przy ocenie pracy członka Zarządu i Gł. Księgowej Banku Rada Nadzorcza uwzględni zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto.

Zasady wypłaty premii rocznej

1. Wysokość regulaminowej premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku i Gł. Księgowej.

2. Łączna kwota regulaminowej premii rocznej dla członków Zarządu Banku i Gł. Księgowej ustalana jest w wysokości 10% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość regulaminowej premii rocznej nie może być większa niż 10% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu i Gł. Księgową wynagrodzenia zasadniczego.
3. Wypłata części odroczonej regulaminowej premii rocznej następuje po dokonaniu pozytywnej oceny jakości portfela kredytowego za okres oceny przy uwzględnieniu aktualnego wyniku finansowego netto Banku.
4. Rada Nadzorcza podejmuje decyzje o przyznaniu regulaminowej premii rocznej w formie uchwały — dla poszczególnych członków Zarządu i Gł. Księgowej Banku na zasadach określonych w „Regulaminie zakładowego systemu wynagradzania członków Zarządu zatrudnionych w Banku Spółdzielczym w Kowalewie Pomorskim na podstawie umowy o pracę w wyniku wyboru do pełnienia funkcji w Zarządzie oraz Gł. Księgowej”.
5. 60 % premii rocznej wypłacane jest niezwłocznie po przyznaniu, z zastrzeżeniem pkt 11.
6. Przyjmuje się trzyletni okres odroczenia pozostałej (poza wypłaconą zgodnie z ust. 5) części regulaminowej premii rocznej, z zastrzeżeniem pkt 11.
7. Rada Nadzorcza dokonuje weryfikacji poziomu przyznanej części odroczonej regulaminowej premii rocznej oraz podejmuje decyzje o jej wypłacie (z zastrzeżeniem, że pierwsza weryfikacja dokonana została przy ocenie dokonywanej w 2014 roku za lata 2012 i 2013).
8. Część odroczonej regulaminowej premii rocznej akceptowana jest przez Radę Nadzorczą pod warunkiem spełnienia kryterium wskazującego, że akceptowalny poziom ryzyka kredytowego nie został przekroczony (np. wskaźnik kredytów zagrożonych w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym).
9. Odroczonej części regulaminowej premii rocznej zostaje rozłożona na 3 równe roczne raty płatne z dołu.
10. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku i Gł. Księgowej w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do części odroczonej regulaminowej premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu Banku i Gł. Księgowej pod kątem wypłaty części odroczonej regulaminowej premii rocznej, obejmuje okres pełnienia funkcji członka Zarządu Banku i Gł. Księgowej oraz konsekwencje podjętych w tym okresie decyzji.
11. Wypłata regulaminowej premii rocznej następuje jednorazowo (część regulaminowej premii rocznej nie jest odraczana), jeżeli w roku podlegającym ocenie spełniony jest jeden z poniższych warunków:
 - a) przyrost sumy bilansowej Banku rok do roku jest nie większy niż 25%,
 - b) dynamika portfela kredytowego Banku rok do roku nie przekracza 120 %,
 - c) średni przyrost zatrudnienia w Banku nie przekracza 15 %.

Tabela Nr 14. Zbiorcze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku

Wyszczególnienie:	2017 r. w zł.
Zarząd i Główna księgowa	368 806,53 zł.
Rada Nadzorcza	21 600,00 zł.

XII. DŹWIGNIA FINANSOWA

Ryzyko nadmiernej dźwigni - ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Wskaźnik dźwigni finansowej dla Banku według stanu na dzień 31.12.2017 r. wynosi 11,31 %(w pełni wprowadzona definicja) 11,51 (definicja w okresie przejściowym).

Wskaźnik dźwigni finansowej to wyrażony w procentach udział kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę udzielonych zobowiązań pozabilansowych (po uwzględnieniu współczynnika konwersji kredytowej).

Sporz. Danuta Wiącek
Główny Księgowy

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Kowalewie Pomorskim niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu ryzyka i strategii ryzyka Banku.

Podpisy Członków Zarządu:

Data	Imię i nazwisko	Podpis
02.05.2017 r.	Krasicki Zbigniew Prezes Zarządu	
02.05.2017 r.	Małgorzata Jagielska Członek Zarządu ds. finansowych	